

Kultūros ir meno projektų bei procesų stebėsenos ir analizės modeliavimo sistema

Architektūros sritis

Ekspertinio vertinimo santrauka

Ši santrauka yra tyrimo *Stebėsenos, analizės ir modeliavimo sistemos kokybinių rodiklių nustatymas. Architektūros sritis*, vykdomo siekiant sukurti Kultūros ir meno projektų ir procesų stebėsenos ir analizės modeliavimo sistemą (SAMS), dalis.

Parengė dr. Vaida Almonaitytė-Navickienė, dr. Tomas Grunskis,
dr. Eglė Navickienė

Santrauka parengta vykdant projektą „Kultūrinės plėtros projektų ir procesų valdymo, stebėsenos ir analizės sistemos sukūrimas ir išbandymas“.

Projektas bendrai finansuojamas iš Europos socialinio fondo lėšų (Projekto Nr. 10.1.1-ESFA-V-912-01-0033).

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

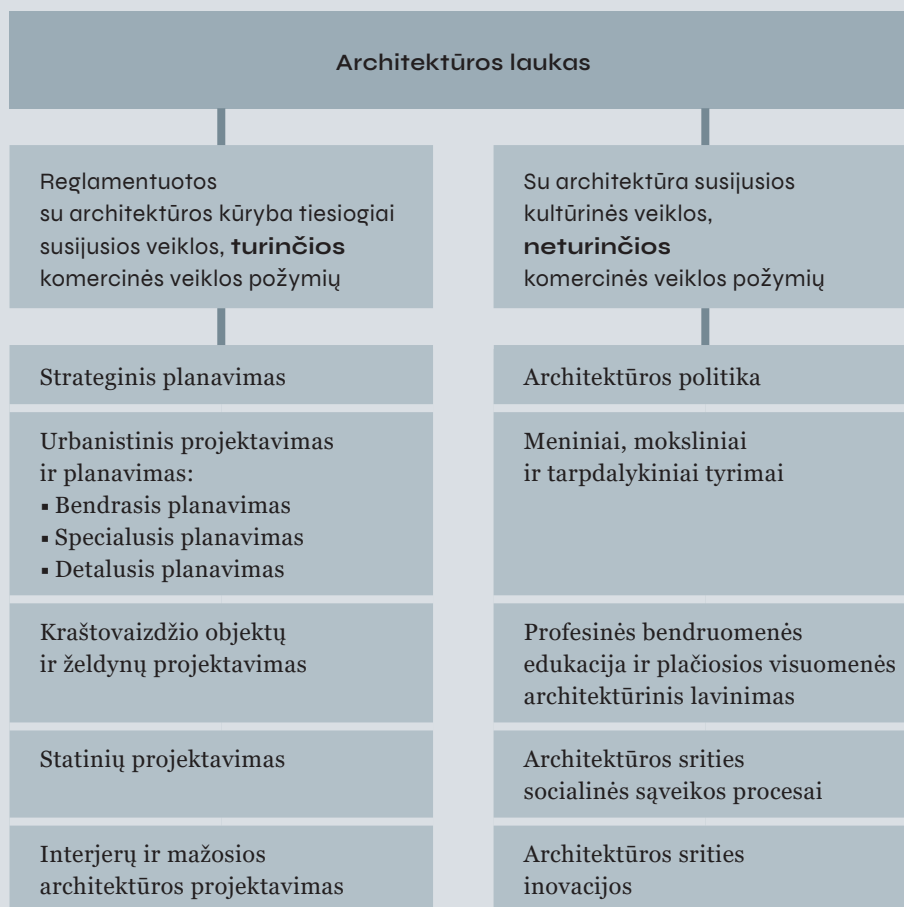
Lietuvos kultūros tarybai priklauso autorių turtinės teisės atgaminti bet kokia forma ar būdu, išleisti ir viešai skelbti (visą ar dalimis), įskaitant padarymą viešai prieinamu kompiuterių tinklais, tyrimą ir visas pateiktas rekomendacijas. Šios informacijos naudojimas galimas mokslo ir nekomerciniais tikslais, nurodant cituojamą šaltinį.

Autorių išreikštas požiūris nebūtinai sutampa su Lietuvos kultūros tarybos.

I. Architektūros srities apibrėžimas

Architektūra – tarpdalykinė veikla, menas ir mokslas apie erdvę įvairiuose masteliuose, skirti žmogaus tvariai aplinkai kurti, tausoti, transformuoti ir interpretuoti. Sričių žinovystė: meninės kūrybos, teritorijų planavimo, urbanistinio, architektūrinio, kraštovaizdžio ir techninio projektavimo, kultūros paveldo apsaugos, statybos, administravimo, mokslinių tyrimų bei reprezentavimo, koreliuoja architektūroje; funkciniai, estetiniai ir etiniai visuomenės poreikiai suderinami su sociokultūrinėmis, ekonominėmis bei gamtinėmis sąlygomis, techninėmis bei teisinėmis galimybėmis. Architektūrinės kūrybos rezultatai, kurie kinta, atsižvelgiant į laikotarpį, lemia gerovę užtikrinančią, darnią žmonių aplinką bei valstybės įvaidį; skatina ekonomikos augimą ir kultūros pažangą; daro įtaką architektų profesinei veiklai ir architektūros studijų kokybei; suteikia prioritetą tvariai kultūrinio kraštovaizdžio raidai; stiprina visuomenės suvoktį apie erdvių formavimą ir jo svarbą gyvenimo kokybei.

II. Architektūros srities veiklų sąrašas

III. Architektūros srities produktų ir paslaugų sąrašas

Produktai ir paslaugos, susiję su meniniais, moksliniais ir tarpdalykiniais tyrimais:

- kokybiška, autorinė bei originali meninės raiškos požymių turinti architektų kūryba ir jos sklaida;
- meniniai ir moksliniai architektūros tyrimai ir eksperimentai, menotyrinė kritika ir vertinimas;
- architektūros srities tarpdalykiniai tyrimai, studijos;
- meninių, mokslinių ir tarpdalykinių tyrimų sklaida profesiniuose, mokslą populiarianančiuose ir kituose leidiniuose bei kitose medijose;
- architektūrinių mokslinių tyrimų sklaida mokslo ir praktinėse konferencijose, mokslo leidiniuose ir žurnaluose; architektūros srities meniniai objektai, meninės akcijos ir kolaboracinės veiklos;
- architektūros srities parodos, bienalės ir trienalės;
- tarptautiniai ir lokalūs architektūros simpoziumai ir seminarai;
- architektūros srities kilnojamojo ir nekilnojamojo paveldo tausojimas, tyrimai ir eksponavimas;
- architektūros kokybės analizė ir stebėseną.

Produktai ir paslaugos, susiję su edukacija:

- architektūros studijų vykdymas valstybinėse aukštosiose mokyklose;
- architektūros srities profesiniai leidiniai, mokslo publikacijos ir kritinė periodika;
- architektūrinės ir urbanistinės kūrybinės dirbtuvės bei seminarai;
- viešos paskaitos ir diskusijos architektūros tematika;
- architektų kvalifikacijos tobulinimo paslaugos;
- jaunųjų architektų ugdymo strategijos;
- neformali architektūrinė edukacija skirtingoms amžiaus grupėms;
- kultūrinės-edukacinės išvykos.

Produktai ir veiklos, susiję su socialiniu integralumu:

- tarpdisciplininiai integralumą ir bendradarbiavimą skatinantys renginiai;
- architektūros socialinio užsakymo ir problematikos analizė ir veiklos;
- architektūros poveikio visuomenei tyrimai.

Produktai ir veiklos, susiję su technologijomis ir eksperimentais:

- eksperimentiniai architektūros tyrimai ir inovacijų paieškos;
- su aplinkos tausojimu ir klimato kaita susietos veiklos.

Su reglamentuota architektūros kūryba tiesiogiai susiję veiklos ir produktai, turintys komercinės veiklos požymių:

- pastatų (nesudėtingų, neypatingų, ypatingų statinių) projektai;
- urbanistiniai projektai;
- kraštovaizdžio objektų ir želdynų projektai;
- interjerų projektai;
- mažosios architektūros objektų projektai;
- architektūriniai konkursai.

IV. Architektūros srities raidos apibrėžimas

Architektūros srities raida yra dinamiškas kultūrinis vyksmas, veikiamas socialinės-kultūrinės, politinės-ekonominės bei aplinkosaugos raidos ir susidedantis iš dviejų glaudžiai sąveikaujančių veiklų: 1) meninės architektūros kūrybos bei praktikos ir 2) su jomis glaudžiai susijusių mokslinių, meninių ir tarpdalykinių tyrimų, edukacinių, bendruomenės įtraukiančių, eksperimentinių veiklų, kuriose kuriamos bei įtvirtinamos idėjos, vertybės, interpretacijos ir normos. Poreikį ir lūkesčius kokybiškai aplinkai lemia architektūros prioritetizavimas visuomenėje, o poveikio visuomenei ir aplinkai kokybę nurodo urbanistinis integralumas, atitiktis darnaus vystymo principams, statybos ir kuriamos aplinkos ergonomiškumas bei ilgalaikiškumas, naujų technologijų, medžiagų, architektūrinių, urbanistinių sprendimų panaudojimo inovatyvumas, nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas, aplinkos pritaikymas visiems visuomenės nariams, vientisa architektūrinė idėja, funkcionalios pastato struktūros kūrimas, estetika ir sprendimų racionalumas.

V. Architektūros srities projekto apibrėžimas

Architektūros srities projektas – laike apibrėžta kryptinga veikla ir jų visuma, kurių pagrindu sukuriamos įvairios kultūrinės paslaugos ir jų produktai, atitinkantys architektūros srities raidos vertinimo kriterijus, nukreiptus į meninius, mokslinius ir tarpdalykinius tyrimus, edukaciją, socialinį integralumą, technologijas bei eksperimentus ir aukštos kokybės architektūrinę kūrybą. Veiklų tikslas – suteikti architektūros edukacinę, sklaidos bei plėtros paslaugą arba sukurti išliekamąją vertę turintį architektūros produktą, skirtą visuomenės kultūriniams, meniniams ir šviečiamiesiems poreikiams tenkinti, kūrėjo kūrybinėms iniciatyvoms įgyvendinti, turintį tolygų bei tvarų poveikį aplinkai ir šalies įvaizdžiui. Veiklas atlieka architektūrinį ar gretutinių sričių, kurių veiklos pobūdis siejasi su architektūra, išsilavinimą turintys profesionalai.

VI. Architektūros srities raidos kokybės vertinimo kriterijai

Eil. Nr.	Kriterijaus pavadinimas	Kriterijaus aprašymas	Matavimo vienetas
1.	Meniniai, moksliniai ir tarpdalykiniai tyrimai	Architektūros meninės ir mokslinės veiklos, taip pat kitų mokslo ir (arba) meno sričių bei krypčių žinių, priemonių ir tyrimo metodų integravimas į architektūros srities kūrybą, kultūrą, kritiką ir tyrimus.	Ekspertinis-kokybinis vertinimas
2.	Edukacija	Visuomenės ir architektūros bendruomenės švietimas, naudojant įvairias edukacines formas ir priemones.	Ekspertinis-kokybinis vertinimas
3.	Socialinis integralumas	Skirtingų bendruomenių ir (arba) socialinių grupių įtraukimas į Architektūros srities kultūros procesus ir veiklas, organizuojant ir (arba) inicijuojant socialinį bendradarbiavimą.	Ekspertinis-kokybinis vertinimas
4.	Technologija ir eksperimentai	Skirtingų technologinių inovacijų taikymas ir eksperimentų vykdymas architektūros kūrybos ir kultūrinės sklaidos veiklose.	Ekspertinis-kokybinis vertinimas
5.	Architektūros kūryba	Kokybiškos, autorinės bei originalios meninės raiškos požymių turinčios architektūros kūrybos veiklos, grįstos ekonominio naudingumo, finansinio efektyvumo ir tvarumo reikalavimais ir turinčios teigiamą poveikį srities raidai.	Ekspertinis-kokybinis vertinimas

VII. Architektūros srities raidos kokybės rodikliai

Eil. Nr.	Kriterijaus pavadinimas	Rodiklių aprašymas	Matavimo vienetas
1.	Meniniai, moksliniai ir tarpdalykiniai tyrimai	Meninių, mokslinių ir tarpdalykinių architektūros tyrimų aktualumas ir kokybė, jų reikšmė visuomenei ir poveikis architektūros srities ir kultūros raidai.	Ekspertinis-kokybinis vertinimas
2.	Edukacija	Skirtingų visuomenės grupių architektūrinės edukacijos poveikis architektūrinės aplinkos pažinimui ir (arba) kūrybiniam mąstymui bei kritiniam vertinimui. Profesinės bendruomenės kompetencijų kėlimas ir atnaujinimas supažindinant su mokslinių, meninių ir tarpdalykinių tyrimų metodais, žiniomis ir (arba) profesinių problemų sprendimų būdais.	Ekspertinis-kokybinis vertinimas
3.	Socialinis integralumas	Aktyvus bendruomenių ir (arba) įvairių socialinių grupių į(si)traukimas į architektūros srities veiklas, jų vertybinių pozicijų glaudinimo ir bendradarbiavimo rezultatai.	Ekspertinis-kokybinis vertinimas
4.	Technologija ir eksperimentai	Architektūros srities eksperimentai, pasitelkiant inovatyvius kūrybinius metodus, medžiagas, skaitmenines ir tvarias statybos technologijas.	Ekspertinis-kokybinis vertinimas
5.	Architektūros kūryba	Architektūrinių, urbanistinių, kraštovaizdžio, interjerų ir mažosios architektūros projektų ir įgyvendintų objektų kokybė ir teigiamas poveikis aplinkai bei visuomenei.	Ekspertinis-kokybinis vertinimas

Pastaba. Architektūros srities raidos rodiklių matavimo vienetai šiuo metu negalimi apibrėžti, nes nėra vieningos architektūros srities raidos stebėsenos duomenų bazės. Kaupiami tik ribotos apimties, fragmentiški ir nesusisteminti duomenys Lietuvos mokslo taryboje, Lietuvos kultūros taryboje, Lietuvos architektų rūmuose, Lietuvos architektų sąjungoje, Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjungoje, Kultūros paveldo departamente prie Kultūros ministerijos ir kitose institucijose bei „Infostatyboje“. Jei tokia architektūros srities raidos rodiklių duomenų bazė veiktų nuolat ir būtų sistemingai pildoma, architektūros srities išrinkti nepriklausomi ekspertai vertintų apibrėžtą (3, 5, 10 metų) laikotarpį architektūros srities raidą, remdamiesi sukauptais duomenų bazės duomenimis dviem etapais: 1) pirminis vertinimas, remiantis kiekybiniais duomenimis; 2) giluminis-kokybinis vertinimas, įvykdžius statistinę atsitiktinę atranką, pagal kiekvieną srities raidos vertinimo kriterijų ir rodiklius šiais lygmenimis: aukštas, vidutinis, žemas, be požymių.

VIII. Architektūros srities projekto kokybės vertinimo kriterijai

Eil. Nr.	Kriterijų apibrėžimas	Kriterijų išplėstinis aiškinimas	Vertinimas
1.	Atitiktis architektūros sričiai ir jos raidos vertinimo kriterijams	Meniniai, moksliniai ir tarpdalykiniai tyrimai Profesinės bendruomenės ir visuomenės edukacija Kūrybinių procesų ir rezultatų refleksijos	Ekspertinė patikra (taip / ne). Būtinai bent vienas teigiamas atsakymas
2.	Projekto turinio kokybė	Projekto idėjos aktualumas ir pagrįstumas	10
		Projekto meninės, kultūrinės veiklos kokybė, jo rezultatų reikšmė architektūros sričiai	25
		Bendradarbiavimas tarp institucijų, bendruomenių ir socialinių grupių	15
		Projekto inovatyvumas: naujas žanras, raiškos forma, technologijos, eksperimentai ar startuolio pozicija srityje	10
3.	Projekto viešumas ir sklaida	Projekto veiklų ir rezultatų sklaidos strategijos	10
		Viešinimo priemonių įvairovė ir prieinamumas	10
4.	Projekto finansavimas ir vadyba	Komandos kompetencija ir patirtis	5
		Sąmatos pagrįstumas ir kitų finansavimo šaltinių pritraukimas	10
		Paraiškos parengimo kokybė	5

IX. Architektūros srities projekto kokybės rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio aprašymas	Kokybinis ir (arba) kiekybinis vertinimas
1.	Atitiktis architektūros sričiai	Projekto vykdytojas apibūdina, kiek ir kokių veiklų įvykdyta ir kokie produktai sukurti architektūros srityje, vadovaujantis Lietuvos kultūros tarybos patvirtintu Architektūros srities veiklų ir produktų sąrašu.	Ekspertinis tikrinimas
2.	Projekto rezultatų kokybė	Projekto vykdytojas parengia savianalizę, kurioje pateikia atsakymą, kaip įgyvendinto projekto rezultatai koreliuoja su paraiškoje iškeltais uždaviniais. Savianalizėje apibendrinamas įgyvendintų veiklų turinys ir jų reikšmė architektūros sričiai. Veiklų neįgyvendinimo arba nepasiektos rezultatų kokybės atveju paaiškinamos priežastys.	Ekspertinis vertinimas, remiantis savianalize
		Projekto vykdytojas apibūdina, kiek ir kokių institucijų, bendruomenių ir socialinių grupių buvo įtraukta į projekto veiklas, apibūdina jų pobūdį. Nurodomi bendradarbiavimo su partneriais ir įtrauktų grupių kiekybiniai rodikliai.	Ekspertinis vertinimas, remiantis kiekybiniais rodikliais
		Projekto vykdytojas apibūdina, kiek ir kokių inovatyvių priemonių, raiškos formų, technologijų ir (arba) eksperimentų panaudota projekte. Apibūdina, kiek ir kokių naujų produktų surašyta projekto veikloje, apibendrina jų poveikį architektūros sričiai.	Ekspertinis vertinimas, remiantis kiekybiniais rodikliais
3.	Projekto viešumas ir sklaida	Projekto vykdytojas apibūdina, kaip įgyvendinta numatyta projekto veiklų ir rezultatų sklaidos strategija.	Ekspertinis tikrinimas
		Projekto vykdytojas apibūdina projekto veiklų ir rezultatų viešinimo pobūdį, priemonių įvairovę ir kaip užtikrinamas prieinamumas.	Ekspertinis tikrinimas
4.	Projekto finansavimas	Finansinės ataskaitos buhalterinis patikrinimas pagal galiojančią Lietuvos kultūros tarybos tvarką.	Kiekybinių rodiklių tikrinimas

Kultūra^τ

www.kulturostyrimai.lt